

Modül (öneri) No	361
Öğrenme Alanı (Temel konu)	Duygular
Modül (Alt konu)	Duygu Eğitimi
Amaçlar	• İnsana verilen farklı duyguları ve bu duyguların veriliş amaçlarını fark eder, • Duyguların doğru ve yerinde nasıl kullanılacağını öğrenir, • Duygularımızın uhrevi hayatı elde nasıl etmede nasıl bir öneme sahip olduğunu kavrar, • Kendi duygularını amacına uygun, doğru bir şekilde ve yerinde kullanır.
Süre	40 Dakika
Seviye	Seviye-2
Yöntem ve Teknik-Etkinlik	Maddeleme, Kelime Bulmaca, Doğru Yanlış Etkinliği
Materyal ve Teknoloji	
İşleniş/Öğrenme-öğretme süreci	1. YÖNTEM: MADDELEME MADDELER A. İnsanın fıtratındaki; şiddetli merak ve hararetli muhabbet ve dehşetli hırs ve inatlı talep ve hakeza şedid hissiyatlar, umûr-u uhreviyeyi kazanmak için verilmiştir. B. Umûr-u uhreviyeyi kazanmak için verilmiş hissiyatı şiddetli bir surette fânî umûr-u dünyeviyeye tevcih etmek, fânî ve kırılacak şişelere bâkî elmas fiyatlarını vermek demektir. C. Ahlâksız insanlara derler: “Hased etme, hırs gösterme, adavet etme, inat etme, dünyayı sevme!” Yani “Fıtratını değiştir” gibi, zâhiren onlarca mâlâyutak bir teklifte bulunurlar. Eğer deseler ki “Bunların yüzlerini hayırlı şeylere çeviriniz, mecralarını değiştiriniz”, hem nasihat tesir eder hem daire-i ihtiyârlarında bir emr-i teklif olur.

SINIFLAYARAK MADDELEME

AŞK	
Fânî mahbublara müteveccih olduğu vakit, ya o aşk kendi sahibini daimî bir azap ve elemde bırakır.	Veyahut o mecazî mahbub, o şiddetli muhabbetin fiyatına değmediği için, bâkî bir mahbubu arattırır.
ENDİŞE-İ İSTİKBAL	
Şiddetli bir surette endişe ettiği vakit, bakar ki o endişe ettiği istikbale yetişmek için elinde senet yok. Hem rızık cihetinde bir taahhüt altında ve kısa olan bir istikbal, o şiddetli endişeye değmiyor.	Ondan yüzünü çevirip, kabirden sonra hakikî ve uzun ve gafiller hakkında taahhüt altına alınmamış bir istikbale teveccüh eder.
HIRS (mala ve câha karşı şiddetli bir)	
Bakar ki muvakkaten onun nezaretine verilmiş o fânî mal ve afetli şöhrat ve tehlikeli ve riyaya medar olan câh, o şiddetli hırsla değmiyor.	Ondan, hakikî câh olan merâtib-i maneviyeye ve derecat-ı kurbîyeye ve zâd-ı ahirete ve hakikî mal olan a'mâl-i salihaya teveccüh eder.
İNAT	
ehemmiyetsiz, zâil, fânî umûrlara karşı hissiyatını sarf eder. Bakar ki bir dakika inada değmeyen bir şeye bir sene inat ediyor. Hem zararlı, zehirli bir şeye, inat namına sebat eder.	O şiddetli inadı, o lüzumsuz umûr-u zâileye vermeyip, âlî ve bâkî olan hakaik-ı imaniyeye ve esâsât-ı İslâmiyeye ve hidemat-ı uhreviyeye sarf eder.

1. YÖNTEMİN SÜRECİ

- Öğretmen katılımcıları iki gruba ayırır.
- Katılımcılara metni dağıtır.
- Grupların birisinden (inat, hırs, aşk ve endişe-i istikbal) kavramlarını mecazi ve hakikisiyle ayırarak maddelemesini ister.

	D. Gruplardan diğetine metnin kalan bölümündeki kısımları maddelemesi istenir. E. İki grup üyeleri, tarafından çıkarılan maddeler öğretmenin rehberliğinde mana uygunluğu gözetilerek tahtaya aktarılır. 2. YÖNTEM: KELİME BULMACA A. İnsanın fitratındaki şiddetli merak ve harareti muhabbet ve dehşetli hırs ve inatlı talep ve hakeza şedid hissiyatlar,-u uhreviyeyi (RMUU)kazanmak için verilmiştir. B. Aşk, şiddetli birtir.(BMAUBTHE) C. O mecazî mahbub, o şiddetli muhabbetin fiyatına değmediği için, bâkî bir mahbubu arattırır; aşk-ı mecazî aşk-ıye (KAİHKİ) inkılâb eder. D. Endişe-i (SLTİKBAİ)hissi herkeste var. E. İnsan, mala ve câha karşı şiddetli bir (RHIS)gösterir. Ahlâksız insanlara derler: “Hased etme, hırs gösterme, (DTAVEA) etme, inat etme, dünyayı sevmek!” Yani “..... (AITFTR)değiştir” gibi, zâhiren onlarca mâlâyutak birte (ETKLİF)bulunurlar. 2. YÖNTEMİN SÜRECİ A. Metin içerisinde verilmiş kavramların bazıları seçilir. B. Harfleri karıştırılarak parantez içerisinde verilir. C. Kelimeleri bulmaya çalışarak konu kavramlarının pekiştirilmesi sağlanmış olur.
Ölçme ve Değerlendirme	DOĞRU YANLIŞ ETKİNLİĞİ Gruplara bu cümleler okunur. Sonrasında doğru ise yeşil, yanlış ise kırmızı kâğıt kaldırılır. 1. İnsanın fitratındaki şiddetli merak ve harareti muhabbet ve dehşetli hırs ve inatlı talep ve hakeza şedid hissiyatlar, umûr-u uhreviyeyi kazanmak için verilmiştir. (D) 2. Umûr-u uhreviyeyi kazanmak için verilmiş hissiyatı şiddetli bir surette fânî umûr-u dünyeviyeye tevcih etmek, fânî ve kırılacak elmaslara bâkî şişelerin fiyatlarını vermek demektir. (Y) 3. Aşk, şiddetli bir adavettir. (Y) 4. Endişe-i istikbal hissi herkeste var. (D) 5. Rızık taahhüt altındadır. (D) 6. Kısa olan bir istikbal, o şiddetli endişeye değmiyor. (D) 7. İnsanlar, insana verilen cihazat-ı maneviyeyi, eğer nefsin ve dünyanın hesabıyla istimal etse ahlâk-ı rezileye ve israfat ve hikmete medar olur. (Y)

İlişkili metinler

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

İnsanın fitratındaki şiddetli merak ve hararetli muhabbet ve dehşetli hırs ve inatlı talep ve hakeza şedîd hissiyatlar, umûr-u uhreviyeyi kazanmak için verilmiştir. O hissiyatı şiddetli bir surette fânî umûr-u dünyeviyeye tevcih etmek, fânî ve kırılacak şişelere bâkî elmas fiyatlarını vermek demektir. Şu münasebetle bir nokta hatıra gelmiş; söyleyeceğim. Şöyle ki:

Aşk, şiddetli bir muhabbettir. Fânî mahbublara müteveccih olduğu vakit, ya o aşk kendi sahibini daimî bir azap ve elemde bırakır, veyahut o mecazî mahbub, o şiddetli muhabbetin fiyatına değmediği için, bâkî bir mahbubu arattırır; aşk-ı mecazî aşk-ı hakikîye inkılâb eder.

İşte insanda binlerle hissiyat var. Her birisinin aşk gibi iki mertebesi var: Biri mecazî, biri hakikî.

- Meselâ, endişe-i istikbal hissi herkeste var. Şiddetli bir surette endişe ettiği vakit, bakar ki o endişe ettiği istikbale yetişmek için elinde senet yok. Hem rızık cihetinde bir taahhüt altında ve kısa olan bir istikbal, o şiddetli endişeye değmiyor. Ondan yüzünü çevirip, kabirden sonra hakikî ve uzun ve gafiller hakkında taahhüt altına alınmamış bir istikbale teveccüh eder.

- Hem mala ve câha karşı şiddetli bir hırs gösterir. Bakar ki muvakkaten onun nezaretine verilmiş o fânî mal ve afetli şöhret ve tehlikeli ve riyâyâ medar olan câh, o şiddetli hırsa değmiyor. Ondan, hakikî câh olan merâtib-i maneviyeye ve derecat-ı kurbiyeye ve zâd-ı ahirete ve hakikî mal olan a'mâl-i salihaya teveccüh eder. Fena haslet olan hırs-ı mecazî ise, âlî bir haslet olan hırs-ı hakikîye inkılâb eder.

- Hem meselâ, şiddetli bir inat ile, ehemmiyetsiz, zâil, fânî umûrlara karşı hissiyatını sarf eder. Bakar ki bir dakika inada değmeyen bir şeye bir sene inat ediyor. Hem zararlı, zehirli bir şeye, inat namına sebat eder. Bakar ki bu kuvvetli his, böyle şeyler için verilmemiş. Onu onlara sarf etmek, hikmet ve hakikate münafidir. O şiddetli inadı, o lüzumsuz umûr-u zâileye vermeyip, âlî ve bâkî olan hakaik-ı imaniyeye ve esâsât-ı

İslâmiyeye ve hidemat-ı uhreviyeye sarf eder. O haslet-i rezile olan inad-ı mecazî, güzel ve âlî bir haslet olan hakikî inada, yani hakta şiddetli sebata inkılâb eder.

İşte şu üç misal gibi, insanlar, insana verilen cihazat-ı maneviyeyi, eğer nefsin ve dünyanın hesabıyla istimal etse ve dünyada ebedî kalacak gibi gafilâne davransa, ahlâk-ı rezileye ve israfat ve abesiyete medar olur. Eğer hafiflerini dünya umûruna ve şiddetlilerini vezaif-i uhreviyeye ve maneviyeye

¹ Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

sarf etse, ahlâk-ı hamîdeye menşe, hikmet ve hakikate muvafık olarak saadet-i dâreyne medar olur.

İşte tahmin ederim ki nâsihlerin nasihatleri şu zamanda tesirsiz kaldığının bir sebebi şudur ki: Ahlâksız insanlara derler: “Hased etme, hırs gösterme, adavet etme, inat etme, dünyayı sevmel!” Yani “Fıtratını değiştir” gibi, zâhiren onlarca mâlâyutak bir teklifte bulunurlar. Eğer deseler ki “Bunların yüzlerini hayırlı şeylere çeviriniz, mecralarını değiştiriniz”, hem nasihat tesir eder hem daire-i ihtiyârlarında bir emr-i teklif olur.

(Mektubat, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2023, s. 45)

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ²
وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ³

² Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)

³ Duaları şu sözlerle sona erer: “Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur” (Yunus Suresi: 10.)